

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Художньо-графічний факультет
Кафедра образотворчого мистецтва

А. І. Носенко, Я. М. Твердохлібова, Т. М. Маслова

**Методичні рекомендації
до навчальної дисципліни
«ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА»
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня
спеціальностей В4 Образотворче мистецтво та реставрація
(спеціалізація В4.01 Візуальні мистецтва),
В3 Декоративне мистецтво та ремесла**

УДК: 378.091.33-027.22:[73/76+745/749](072)

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Протокол № 15 від 25 червня 2026 р.

Методичні рекомендації розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри образотворчого мистецтва, протокол № 14 від 26 травня 2026 р.

Укладачі:

Носенко Анна Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, заслужений діяч мистецтв України;

Твердохлібова Яніна Миколаївна, к.п.н., в.о. декана художньо-графічного факультету;

Маслова Тетяна Миколаївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва

Рецензенти:

Кубриш Н. Р., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки Архітектурно-художнього інституту ОДАБА

Котова О. О., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Методичні рекомендації мають на меті сприяти більш ефективній самостійній роботі здобувачів над завданнями переддипломної практики. Увагу зосереджено на важливих чинниках створення, завершення і оформлення якісної теоретичної та практичної частин кваліфікаційної роботи магістра. У додатках подано приклади оформлення цитувань, бібліографічного опису, ілюстративних додатків.

Відповідальний за випуск:

завідувач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

кандидат мистецтвознавства, доцент, **Носенко А. І.**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Основні відомості про навчальну дисципліну «Переддипломна практика».....	4
 Розділ 1. ЗАВЕРШЕННЯ РОБОТИ НАД ТЕОРЕТИЧНОЮ ЧАСТИНОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	10
• Принципи використання ШІ (штучного інтелекту).....	15
• Академічна доброчесність при виконанні кваліфікаційної роботи магістра.....	16
 Розділ 2. ЗАВЕРШЕННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ.....	19
• Форма та методи контролю переддипломної практики. Вимоги до звітної документації. Підведення підсумків практики.....	20
• Критерії оцінювання переддипломної практики.....	22
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	27
 ДОДАТКИ:	
Додаток А. Приклад оформлення цитування і посилань на джерела в тексті.....	30
Додаток Б. Приклади оформлення списку використаних джерел.....	31
Додаток В. Приклади оформлення ілюстративного додатку.....	38
Додаток Г. Приклад оформлення титулу звіту з переддипломної практики.....	43

ВСТУП

Переддипломна практика є обов'язковим компонентом міждисциплінарної освітньо-професійної програми підготовки магістра зі спеціальностей В4 Образотворче мистецтво та реставрація (спеціалізація В4.01 Візуальні мистецтва), В3 Декоративне мистецтво та ремесла. Переддипломна практика є завершальним етапом практичної підготовки студентів.

Переддипломна практика дає змогу повністю зосередитись на завершальному етапі роботи над кваліфікаційною роботою магістра та під керівництвом наукового керівника завершити всі потрібні етапи і вчасно представити роботу до захисту.

Основні відомості про навчальну дисципліну

Мета переддипломної практики – провести активну підсумовуючу роботу по завершенню та підготовці до захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Основними завданнями практики є:

- остаточне доопрацювання теоретичної та практичної частин роботи;
- закріплення навичок створення висновків, оформлення списку використаних джерел;
- закріплення навичок оформлення додатків та практичної частини;
- набуття здатності підготовки до експонування ескізної частини;
- підготовка до представлення теоретичної та практичної частини для допуску до захисту.

Очікувані програмні результати навчання

ПРН 5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.

ПРН 7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

ПРН 8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.

Очікувані результати переддипломної практики

Здобувач вищої освіти **знає:**

- вимоги до створення та оформлення кваліфікаційних магістерських) робіт відповідно до «Положення про кваліфікаційні (бакалаврські/магістерські) роботи на здобуття першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти» у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;
- теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва для завершення розділів теоретичної частини та уточнення висновків до розділів та загальних висновків до теоретичної частини роботи;
- вимоги до оформлення письмових робіт, списку літератури, додатків;
- вимоги до оформлення коректних посилань на використані джерела;
- вимоги до оформлення практичної частини роботи;
- принципи академічної доброчесності учасників освітнього процесу та вимоги до використання ШІ;
- процедуру захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт;

уміє:

- володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, тощо);
- критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва;
- оформити письмову роботу згідно вимог та положень;
- коректно посилатися на використані джерела;
- володіти практичними способами пошуку, аналізу та оброблення наукової, освітньої та мистецької інформації з використанням сучасних ІКТ;
- у практичній частині роботи - використовувати у творах образотворчого та декоративного мистецтва семантичні, а також композиційні засоби, колористичні, технологічні елементи. Володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних видах мистецтва;
- у практичній частині роботи - володіти засобами художньої виразності, різноманітними живописними та графічними техніками, здатністю їх використовувати у створенні художнього образу; приймати оптимальне композиційне та колористичне рішення; досягти образної виразності твору;
- оформити практичну частину роботи: твір/серію творів та пошуковий ескізний матеріал.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти у контексті змісту виробничої (організаційно-виставкової) практики мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 02. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності:

СК 01. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

СК 06. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

СК 07. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності.

Зміст практики

Під час переддипломної практики здобувачі виконують низку завдань за тематичними частинами відповідно до теоретичної та практичної частин кваліфікаційної роботи. У таблиці подані завдання і розподіл годин на їх виконання.

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин
Теоретична частина роботи		
1.	Завершення розділів теоретичної частини	12
2.	Уточнення висновків до розділів та загальних висновків до теоретичної частини роботи	12
3.	Оформлення списку джерел за темою роботи	4
4.	Створення додатків (ілюстративних, інших)	12
5.	Оформлення теоретичної частини роботи	4
Практична частина роботи		
6.	Завершення виконання практичної частини в матеріалі	28
7.	Оформлення пошукового (ескізного) матеріалу до захисту	6
8.	Оформлення практичної частини проєкту до захисту	6
9.	Підготовка до представлення теоретичної та практичної частини для допуску до захисту	4
10.	Оформлення щоденника	2
	Усього	90

Теми індивідуальних завдань (за наявності)

Кожна тема кваліфікаційної магістерської роботи передбачає індивідуальний вибір здобувача. Мета і завдання окреслюють індивідуальну траєкторію розробки кожної окремої теми.

Бази практики

Базою переддипломної практики є кафедра образотворчого мистецтва Університету Ушинського. База надає можливість працювати над завершенням практичної частини роботи, підготовкою пошукового матеріалу до демонстрації в майстернях, підпорядкованих кафедрі образотворчого мистецтва. Викладачі кафедри окремо чи колегіально можуть надавати консультативну допомогу в проходженні етапів практики.

Організація проведення переддипломної практики

Практика є логічним продовженням та завершенням навчання. Під час неї здобувач закріплює отримані теоретичні знання та навички роботи над кваліфікаційним проектом.

Здобувачі доопрацьовують розділи теоретичної частини, уточнюють висновки до розділів та загальні висновки до теоретичної частини роботи (проекту); оформлюють список використаних джерел, створюють додатки (ілюстративні, інші), оформлюють теоретичну частину роботи;

Здобувачі працюють над практичною частиною: завершують роботу над практичною частиною в матеріалі, оформлюють пошуковий (ескізний) матеріал до захисту, оформлюють практичну частину роботи до захисту. Фінальний етап практики – представлення теоретичної та практичної частини для допуску до захисту.

Робоча програма практики регламентована «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» [5].

Практикою здобувачів керують керівники кваліфікаційної роботи магістра – викладачі кафедр художньо-графічного факультету, загальне керівництво практикою здійснює керівник практики від вищого навчального закладу – призначений викладач кафедри образотворчого мистецтва.

У період проходження здобувачем практики на нього поширюються загальне трудове законодавство, правила охорони праці і внутрішнього розпорядку, які діють на базі практики.

Здобувач повинен своєчасно прибути на базу практики.

Результат проходження переддипломної практики – підготовка та представлення теоретичної та практичної частини кваліфікаційної (магістерської) роботи для допуску до захисту.

Практична підготовка є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми, дозволяє магістранту навчитися застосовувати у професійній діяльності знання та навички, отримані під час навчальних занять, довести кваліфікаційний проєкт до повноцінного завершеного вигляду та підготувати його до представлення на захисті.

Розділ 1

**ЗАВЕРШЕННЯ РОБОТИ НАД ТЕОРЕТИЧНОЮ ЧАСТИНОЮ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА***Завершення розділів теоретичної частини*

Завершення теоретичної частини магістерської роботи вимагає не просто підсумувати викладене, а й показати, як ці знання лягли в основу вашого дослідження. Уважно прочитайте текстові частини.

Перевірте, чи всі положення вашого дослідження мають логічне місце, підтверджені цитатами, чи вірно подані посилання на ці цитати у тексті.

Нагадаємо: в тексті посилання на джерела подаються у квадратних дужках в кінці речення, наприклад:

- [13, с. 23], де 13 – номер джерела за списком літератури, с. 23 – сторінка з якої взято цитату;
- або [14] – номер джерела за списком літератури без сторінок вказується у випадку, коли йдеться про працю загалом, без конкретної цитати або коли джерело є інтернет ресурсом і візуально не має облікових сторінок.

Цитати обов'язково потрібно «ввести» у текст, зазначивши ПІБ автора чи видання, звідки взято цитату, із застосуванням словосполучень нахшталт: на думку І.І. Іваненка.., як вірно зазначає філософ І.І. Іваненко.., у словнику «...» подано наступне визначення поняття.., тощо. Приклад оформлення цитування і посилань на джерела в тексті наводиться у Додатку Б.

ВАЖЛИВО!: Дужки є частиною речення, тому крапка ставиться після квадратних дужок!!!

Перевірте правильність форматування тексту:

Шрифт: Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Параметри сторінки, поля: верхнє, нижнє – 2 см, праве 1,5, ліве – 3 см.

Номери сторінок у верхньому правому кутку. Перша титульна сторінка не нумерується, але враховується. У тексті вирівнювання: заголовок розділу – по середині, кожен розділ – з нової сторінки, заголовок підрозділу по ширині з відступом червоного рядка 1,25 см; один вільний рядок між підрозділами.

Вставлення ілюстрацій у текст

Розташування ілюстрацій можливе у тексті (відповідно до змісту) та/або у вигляді Додатків ілюстративних таблиць у кінці роботи (зразки у **Додатку В**). Підписи ілюстрацій шрифтом Times New Roman, розмір 12, міжрядковий інтервал 1. У тексті, там де йдеться про зображення, подається посилання на ці зображення у круглих дужках з порядковим номером, наприклад: (іл. 23).

Нижче представлено зразок вставлення зображень і їх підпис у тексті.

цензури та обмежень влади, які стримували його в кіно. Його роботи стали ще виразнішими, багатограними і новаторськими. Він, як і раніше, використовував різні матеріали, створюючи хитромудрі та метафоричні композиції (Іл. 26-27). Коли у Параджанова відібрали олівці, він почав збирати алюмінієві кришки від пляшок з молоком, розпрямляти їх і підручними засобами займатися чеканкою, створюючи медалі Параджанова.

Іл. 26. Сергій Параджанов. Портрет Данієля Ольбрихського. 1981. Колаж, змішана техніка, скло, дерево, метал, папір, фарфор. 22х22

Іл. 27. Сергій Параджанов. „Straw fish” (Солом'яна риба). 1983. Колаж, дерево, шкіра, тканина, змішана техніка

Порада: вставляючи зображення у текст, в опції «Положення рисунка» або «Обтікання» варто обирати позицію «Перед текстом», попередньо звільняючи певне вільне місце для зображення між текстовими блоками. У такому випадку картинки стають «слухняними», їх легко зменшувати чи збільшувати відповідно до макету.

Уточнення висновків до розділів та загальних висновків до теоретичної частини роботи

Надамо кілька ключових рекомендацій, які допоможуть створити ґрунтовне і переконливе завершення:

1. Узагальнення та висновки до розділів

Кожен розділ має завершуватися висновками, які узагальнюють основні ідеї, викладені в ньому. Це не просто переказ тексту. У двох-трьох абзацах ви маєте підсумувати, вказати найбільш значущі фактори, які впливають на той чи інший аспект теоретичного дослідження. Варто наголосити на тому, що теоретична база є фундаментом для вашого практичного дослідження. При цьому **варто уникати:**

- повторення вже написаного без аналізу;
- наведення нових фактів, які не були згадані в тексті розділу.

Щоб не плутатись, що і в якому порядку писати у загальних висновках, рекомендуємо дотримуватись змісту роботи як універсального плану створення узагальнень. Відповідно до структурних частин доцільно розкрити що було вивчено, які поставлені завдання і яким чином були виконані.

ВАЖЛИВО: висновки мають бути **лаконічними, чіткими та аргументованими**. Їхній обсяг, як правило, становить від 1,5 до 5 сторінок.

2. Зв'язок з практичною частиною

Теоретична частина до кожної роботи має бути логічно пов'язаною з практичною частиною – виконанням твору. У змісті зазвичай цьому приділяється цілий розділ, де розглядається поетапне втілення практичної творчої роботи: від ідеї, обґрунтування вибору теми, мотиву тощо; розробки

задуму, пошуку виразного рішення у пластичному, колористичному, технологічному втіленні; особливостей створення роботи у матеріалі і т.ін.

Цей розділ варто супроводжувати ілюстраціями в тексті, або окремим наочним (ілюстративним) додатком з фотографіями етапів роботи.

Перевірте текст на наявність граматичних помилок!!!

Оформлення списку джерел за темою роботи

Список використаних джерел є обов'язковою складовою теоретичної частини кваліфікаційної роботи магістра. Він показує джерельну базу наукових праць дослідників за темою, монографій, фахових статей, довідників, а також для мистецтвознавчих та мистецьких розвідок – вивчення альбомів, каталогів, статей до мистецьких подій, віртуальних баз зображень, віртуальних музеїв, колекцій тощо.

Список використаних джерел наводиться в алфавітному порядку і оформлюється відповідно до стандарту. Існує кілька варіантів оформлення списку джерел. Для кваліфікаційної роботи магістрів було визначено ДСТУ 8302:2015. Приклади оформлення бібліографічного опису надаються у Додатку Б.

Створення додатків (ілюстративних, інших)

Додатки наводяться в кінці роботи після списку використаних джерел. Додатки можуть включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (таблиці, графіки, глосарії, методи, ілюстрації, рекомендації щодо впровадження), їх подають у разі необхідності, і позначають не цифрами, а літерами: Додаток А, Додаток Б, Додаток В. Використовують літери, окрім Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Якщо додаток лише один, він позначається Додаток А.

Ілюстрації в додатках мають бути розміщені логічно за змістом (за порядком викладення у тексті, за хронологією тощо). Підбираючи картинки, доцільно використовувати компаративний метод наочних порівнянь, що

збільшує ефективність аналізу та узагальнень, розуміння особливостей того чи іншого зображення за змістом, формою, стилістикою і т.д.

В ілюстративних таблицях варто розміщувати по кілька зображень на сторінці, що оптимізує об'єм роботи та показує здатність здобувача логічно мислити, підбирати наочні підтвердження думок, вивчати мистецькі твори.

ВАЖЛИВО: Зображення обов'язково повинні бути нормальної якості, гармонійно закомпоновані у полі аркуша, грамотно підписані.

Приклади ілюстративних додатків дивись у **Додатку В**.

Оформлення теоретичної частини роботи

Готову роботу в електронному вигляді здобувач надсилає керівнику, який перевіряє правильність і якість роботи і, якщо немає зауважень, надсилає Системному оператору на перевірку на наявність текстових запозичень у тексті. Така перевірка здійснюється на базі Бібліотеки Університету Ушинського спеціальною, офіційно визнаною університетом програмою. Після перевірки надається короткий і повний звіт. Процес перевірки, критерії та інтерпретація результатів викладена у «Інструкції про процедуру технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату) в Університеті Ушинського» <https://library.pdpu.edu.ua/images/2020/podii/instr.pdf>.

У разі успішного результату перевірки, робота може бути роздрукованою та оформленою у жорстку обкладинку. Короткий звіт перевірки на наявність текстових запозичень також роздруковується та підшивається у кінці роботи.

Принципи використання ШІ (штучного інтелекту)

Здобувачам вищої освіти дозволено використання генеративних інструментів штучного інтелекту (ШІ) для виконання письмових робіт, наукових досліджень та інших завдань (за погодженням з керівником кваліфікаційної роботи) відповідно до Політики використання штучного інтелекту в Університеті Ушинського [4]. Однак робота повинна містити оригінальні висновки, аналіз та критичне осмислення. Учасники освітньо-наукового процесу повинні застосовувати критичне мислення під час використання ШІ, оцінюючи доречність, точність та надійність отриманої інформації.

Принцип етичності та відповідальності, за яким учасники освітньо-наукового процесу несуть повну відповідальність за зміст своїх робіт, включаючи частини, створені за допомогою ШІ, та повинні ретельно перевіряти й редагувати отримані результати. Етичне використання ШІ передбачає уникнення створення або поширення шкідливого, дискримінаційного чи неправдивого вмісту.

Здобувачі, які використовують ШІ для допомоги у виконанні завдань, зобов'язані:

- у передмові зазначити факт використання ШІ у роботі;
- пояснити як саме ШІ допоміг у створенні тексту (генерація ідей, перевірка фактів, формулювання висновків);
- пояснити, які частини тексту були створені за допомогою ШІ і в яких аспектах внесено власні корективи.

Надавати опис процесу взаємодії з генеративним ШІ, включаючи використані запити та методи обробки отриманих результатів генерації слід за наступним зразком (алгоритмом): позначати використання генеративного ШІ за а) назва інструменту генеративного ШІ; таким б) дата запиту й отримання результату генерування (якщо це одна й та сама дата, вказується один раз); в) текст запиту, г) тип отриманого результату (наприклад, текст, код, ідеї, зображення, мелодія тощо); д) короткий опис того, як саме був

використаний результат генерації в роботі; е) покликання на інструмент генеративного ШІ.

Приклад позначення для робіт чи частин робіт, виконаних українською мовою: «[ChatGPT (22.06.2025). Запит: "Опиши політику використання штучного інтелекту для академічної діяльності у закладах вищої освіти України". Тип результату: текст. Використано для формування початкового огляду теми. <https://chatgpt.com/share/68425907-ddd0-8002-h4hb9f48bfb583>]».

Приклад позначення для робіт чи частин робіт, виконаних англійською мовою: «[ChatGPT (22.06.2025). Prompt: "Describe the policy of using 7 artificial intelligence for academic activities in Ukrainian higher education institutions". Generation result type : text. Used for : forming an initial overview of the topic. <https://chatgpt.com/share/6842b8d3-0214-8002-beeac2ed7b772afa>]».

Академічна доброчесність при виконанні кваліфікаційної роботи магістра

Принципи академічної доброчесності прописані у «ЗАКОНІ УКРАЇНИ Про академічну доброчесність» (від 18 грудня 2025 року № 4742-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>). В Університеті Ушинського академічна доброчесність є одним з найважливіших чинників морально-етичних норм освітнього процесу, що регламентуються Кодексом честі учасників освітнього процесу Університету Ушинського [7] і низкою положень, зокрема Положенням про академічну доброчесність [2] та Положенням про порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності [3]. При виконанні і захисті кваліфікаційної роботи магістра здобувачі і викладачі повинні дотримуватись академічної доброчесності. У разі виявлення фактів такої у теоретичній чи практичній частинах роботи або у процесі підготовки, робота не буде допущена до захисту.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього

процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень ([ст. 42 Закону України «Про освіту»](#)).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Види порушень академічної доброчесності належать:

- академічний плагіат- оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;
- вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Розділ 2

ЗАВЕРШЕННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ***Завершення виконання практичної частини в матеріалі та оформлення практичної частини проєкту до захисту***

Під час практики необхідно завершити процес створення роботи в матеріалі, провести завершальну стадію обробки, закріплення, зняття допоміжних приладів, технологічних додаткових елементів, тощо.

Готову роботу необхідно оздобити відповідним до виду мистецтва та стилістики роботи оформленням для експонування: багетною рамою, паспарту, склом чи пластиком, підставками, підвісними рейками тощо. Консультацію щодо підбору доцільного вдалого оформлення надає керівник роботи.

Оформлення пошукового (ескізного) матеріалу до захисту

ВАЖЛИВО! Протягом усього періоду роботи над кваліфікаційним проєктом **необхідно зберігати усі пошукові матеріали**, від найменших замальовок фіксації ідей, пластичних розробок, кольорових ескізів.

Весь комплекс пошукового матеріалу аналізується, обирається (з консультацією керівника) найбільш виразні і показові зразки, які розташовуються на спеціальних листах картону чи планшетах і наклеюються для експонування.

Порада: необхідно закомпонувати ескізний матеріал не тільки за логікою, але й дотриманням принципів композиції зображальної площини.

Підготовка до представлення теоретичної та практичної частини для допуску до захисту

Як результат переддипломної практики здобувач представляє завершену, оформлену належним чином теоретичну та практичну частини роботи у визначеній аудиторії ХГФ членам комісії по захисту практики.

До захисту здобувач може підготувати відео/фото матеріали процесу роботи та показати в процесі захисту. Такі матеріали не є обов'язковими і створюються за потреби.

Форма та методи контролю переддипломної практики

Форма: залік.

Метод: захист підсумків переддипломної практики здійснюється під час проведення заліку – оцінювання та захисту звітної документації з практики у присутності комісії, що призначена завідувачем кафедри, контроль для допуску до захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Загальна форма звітності – представлення заповненого і оформленого щоденника практиканта, де міститься відзив керівника кваліфікаційної роботи магістра про виконання здобувачем програми практики, а також оформленої належним чином кваліфікаційної роботи магістра (теоретичної та практичної частин роботи) для допуску до захисту.

Вимоги до звітної документації

Звітним документом є щоденник практиканта, де зазначено завдання практики та відмітки про їх поетапне виконання. Звітна документація повинна вестись українською мовою, бути акуратно оформленою та обов'язково представленою для перевірки керівнику від кафедри.

Щоденник здається протягом трьох днів після закінчення практики, а його оформлення йде протягом усієї практики. У випадках невідповідності вимогам щодо змісту і оформлення щоденника, він повертається на доопрацювання. Загальна форма звітності – представлення заповненого і оформленого щоденника практиканта, де міститься відзив керівника кваліфікаційної роботи магістра про виконання здобувачем програми практики, звіту з практики, а також оформленої належним чином кваліфікаційної роботи магістра (теоретичної та практичної частин роботи) для допуску до захисту. Щоденник практики виконується у форматі А5, він повинен бути акуратно оформленим та зброшурованим, обов'язково представленим для перевірки керівнику. Заповнений щоденник здобувачі подають наприкінці переддипломної практики. Звіт має містити відомості про виконання плану проходження переддипломної практики, мати висновки і пропозиції (за наявності) (Формат А4, Шрифт Times New Roman, 14 шрифт, 1,5 інтервал, 2-5 с).

Підведення підсумків практики

До захисту допускаються здобувачі, які повністю виконали програму практики, представили підготовлену роботу (проект), щоденник, оформлений відповідно до встановленої форми та одержали позитивну характеристику керівника кваліфікаційної роботи магістра.

Захист підсумків переддипломної практики магістрантів здійснюється у призначений деканатом термін.

За умови успішного захисту переддипломної практики керівником практики від кафедри в індивідуальний план здобувача ставиться відмітка про залік. Дається рекомендація до захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Критерії оцінювання переддипломної практики

Розподіл балів, які отримують здобувачі під час переддипломної практики

Поточний контроль (практичні (семінарські, лабораторні) заняття, самостійна робота, контрольні модульні роботи навчально-дослідні завдання тощо)				Сума
№ з/п	Завдання практики	Бали	Разом	0–100
Теоретична частина роботи				
1.	Завершення розділів теоретичної частини	0-10	0-50	
2.	Уточнення висновків до розділів та загальних висновків до теоретичної частини роботи	0-10		
3.	Оформлення списку джерел за темою роботи	0-10		
4.	Створення додатків (ілюстративних, інших)	0-10		
5.	Оформлення теоретичної частини роботи	0-10		
Практична частина роботи				
6.	Завершення виконання практичної частини в матеріалі	0-10	0-40	
7.	Оформлення пошукового (ескізного) матеріалу до захисту	0-10		
8.	Оформлення практичної частини проєкту до захисту	0-10		
9.	Підготовка до представлення теоретичної та практичної частини для допуску до захисту	0-10		
Оформлення щоденника		0-2	0-2	
Захист практики		0-8	0-8	

Критерії оцінювання результатів переддипломної практики

Завдання практики	Кількість балів, рівень
Теоретична частина роботи	
– студент показує високий рівень та якість роботи над теоретичною частиною кваліфікаційної роботи магістра, знає та дотримується всіх правил роботи та оформлення текстової та ілюстративної частин, робота завершена на високому рівні та може бути рекомендована до захисту; – зміст теоретичної частини складено логічно, структуровано, чітко сформульовані назви розділів, підрозділів тощо; – підібрано та опрацьовано широкий спектр джерел за темою проєкту; список джерел оформлено згідно існуючих стандартів оформлення джерельної бази; – розділи теоретичної частини доопрацьовані на високому рівні, мають логічний послідовний виклад, написані грамотно, з дотриманням принципів академічної доброчесності; – висновки до розділів та загальні висновки до теоретичної частини проєкту створено чітко, думки викладені логічно, структуровано, у повному обсязі висвітлюють результати роботи;	35-50 високий

– додатки (ілюстративні, інші) створені логічно, ілюстрації та інші матеріали підібрані у відповідності з текстом та наочно розкривають зміст, зображення гармонійно закомпоновані у форматі; – теоретична частина роботи оформлена згідно вимог на високому рівні	
– студент показує середній рівень та достатню якість роботи над теоретичною частиною кваліфікаційної роботи магістра, загалом знає та дотримується правил роботи та оформлення текстової та ілюстративної частин, припускається незначних помилок, здатен їх виправити, робота завершена на середньому рівні та може бути рекомендована до захисту; – зміст теоретичної частини складено достатньо логічно, назви розділів, підрозділів і т.ін. сформульовані на достатньому рівні та загалом відповідають змісту структурної частини тексту; – підбрано та опрацьовано достатню кількість джерел за темою проекту; список джерел оформлено згідно існуючих стандартів оформлення джерельної бази; – розділи теоретичної частини доопрацьовані на середньому рівні, мають достатній рівень викладу думок, написані відповідно правил державної мови, з дотриманням принципів академічної доброчесності; – висновки до розділів та загальні висновки до теоретичної частини проекту загалом висвітлюють результати роботи; – додатки (ілюстративні, інші) створені на середньому рівні, ілюстрації та інші матеріали підібрані у відповідності з текстом проте у обмеженій кількості, зображення мають не досить вдале розташування у форматі; – теоретична частина роботи оформлена згідно вимог на середньому рівні	17-34 середній
– студент показує початковий рівень та недостатню якість роботи над теоретичною частиною кваліфікаційної роботи магістра, не знає чи не дотримується правил роботи та оформлення текстової та ілюстративної частин, припускається значних помилок, нездатен самотійно виправити, робота не може бути рекомендована до захисту та відправляється на доопрацювання; – зміст теоретичної частини складено не достатньо логічно, назви розділів, підрозділів і т.ін. сформульовані не чітко, не достатньо відповідають змісту структурної частини тексту; – підбрано та опрацьовано не достатню кількість джерел за темою проекту; список джерел оформлено з помилками, без урахування вимог існуючих стандартів оформлення джерельної бази; – розділи теоретичної частини доопрацьовані на початковому рівні, мають низький рівень викладу думок, текст написано з явними помилками, без належного дотримання принципів академічної доброчесності; – висновки до розділів та загальні висновки до теоретичної частини проекту мало висвітлюють результати роботи, висновки не повні; – додатки (ілюстративні, інші) створені на початковому рівні, ілюстрації та інші матеріали підібрані без відповідності з текстом, зображення мають невдале розташування у форматі; – теоретична частина роботи оформлена без належного дотримання вимог	0-16 початкови й
Разом за роботу над теоретичною частиною	0-50

Практична частина роботи	
– студент показує високий рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи в галузі образотворчого мистецтва / декоративного мистецтва; – практична частина виконана в матеріалі на високому професійному рівні; – пошуковий (ескізний) матеріал оформлено на високому рівні та підготовлено до захисту проекту; – практична частина, виконана в матеріалі, оформлена з урахуванням вимог, оформлення підібрано належної якості	30-40 високий
– студент показує середній рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи в галузі образотворчого мистецтва/декоративного мистецтва; – практична частина виконана в матеріалі на достатньому професійному рівні; – пошуковий (ескізний) матеріал оформлено на середньому рівні та підготовлено до захисту проекту; – практична частина, виконана в матеріалі, оформлена з урахуванням вимог, оформлення підібрано середньої якості.	15-30 середній
– студент показує початковий рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи в галузі образотворчого мистецтва/декоративного мистецтва; – практична частина виконана в матеріалі на низькому професійному рівні; – пошуковий (ескізний) матеріал оформлено не достатньо якісно на низькому рівні; – практична частина, виконана в матеріалі, оформлена без урахування вимог, оформлення підібрано низької якості, робота може бути відправлена на доопрацювання.	0-14 початковий
Разом за роботу над практичною частиною	0-40
Оформлення щоденника	
– наявність заповненого щоденника студента-практиканта; – студент подав звітну документацію у достатньому обсязі і вчасно; – практичні завдання оформлені належним чином і представлені на перегляд комісії вчасно і в належному обсязі;	1-2
– відсутність заповненого щоденника студента-практиканта; – практичні завдання не оформлені належним чином і не представлені на перегляд комісії вчасно і в належному обсязі	0
Разом за оформлення щоденника	0-2
Захист практики	
– студент з'явився на захист практики, звітна документація представлена комісії у повному обсязі, всі частини кваліфікаційної роботи представлені якісно і у повному обсязі.	6-8
– студент з'явився на захист практики, звітна документація представлена комісії, кваліфікаційна робота представлена не у повному обсязі	1-5
– студент не з'явився на захист практики, звітна документація та кваліфікаційна робота не представлені комісії	0
Разом за захист практики	0-8
Усього	0-100

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Бали за виконання завдань практики		Оформлення звітної документації	Захист практики	Підсумковий бал
Теоретична частина роботи	Практична частина роботи			
50	40			
90		2	8	100

Загальні критерії оцінювання практики здобувачів

Зміст критеріїв оцінювання	Шкала ECTS	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Студент цілком виконав програму практики, виявив при цьому високий рівень опанування програмного матеріалу, самостійність, уміння робити висновки та узагальнення. Засвідчив належну фахову та методичну підготовку, показав високу загальну, професійну й мовну культуру, здатність до самоаналізу власної діяльності. Вчасно надав належно оформлену документацію.	90-100	A	Відмінно
Студент цілком виконав програму практики, виявив при цьому достатній рівень компетентності. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію. Документацію оформлено якісно та надано вчасно, однак у процесі роботи були незначні фактичні або методичні недоліки.	82-89	B	Добре
Студент цілком виконав програму практики. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію., однак в роботі допущено незначні помилки. Документацію оформлено якісно та надано вчасно, однак у процесі роботи допущено незначні фактичні або методичні помилки.	74-81	C	
Студент частково виконав програму практики: відтворив значну частину вивченого матеріалу, виявив базові знання, однак не виказував самостійності під час проходження практики. Документацію надано невчасно або її оформлення не відповідає вимогам.	64-73	D	Задовільно
Студент частково виконав програму практики: допустив помилки під час проведення, виконання завдань, простежується безвідповідальне ставлення студента до практики. Документацію надано повністю, однак її оформлення не якісне або не повне.	60-63	E	

Студент не виконав більшості завдань практики. Отримав негативний відгук про роботу під час практики. Виконав лише окремі види робіт. У такому разі студент може повторно пройти практику для доопрацювання невиконаних завдань та її захистити.	35-59	F X	Незадовільно
Студент абсолютно не виконав програму практики або не з'явився на практику. Спотреба повторного проходження педагогічної практики.	1-34	F	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Положення про кваліфікаційні (бакалаврські/магістерські) роботи на здобуття першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (нова редакція) Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". URL: https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/org.osv.proc/OSP-002.pdf
2. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського" (нова редакція) URL: https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P101.pdf
3. Положення про порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності у Державному закладі "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського" URL: https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P102.pdf
4. Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» URL: <https://www.pdpu.edu.ua/upravlinnya/normativni-dokumenti#zp>
5. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (зі змінами) https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P130.pdf
6. «ЗАКОНІ УКРАЇНИ Про академічну доброчесність» (від 18 грудня 2025 року № 4742-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>).
7. Кодекс честі учасників освітнього процесу Університету Ушинського https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/ZND001.pdf
8. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
9. Поліщук О.П. Методологія наукових досліджень : базові поняття, тести та інструктивно-методичні вказівки до їх виконання: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 17 с.
10. Олексюк О.М., Тушева В. В. Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 176 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32679/1/O_Oleiksuk_V_Tusheva_MN_D_2020_IM.pdf
11. Правила оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylaoformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

Допоміжна література

1. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Київ: Академвидав, 2005. 207 с.
2. Черній А.М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: Посібник / За заг. ред. І.І. Ібадуліна. Київ: Арістей, 2004. 232 с.
3. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. Київ: Знання-Прес, 2003.
4. Здобувачу наукового ступеня: Метод. рекомендації / Упоряд. С.В.Сьомін. Київ: МАУП, 2002. 184 с.
5. Носенко А., Величко Д. Школа художнього ткацтва Зінаїди Борисюк у контексті розвитку «Одеського гобелену». School of art weaving of Zinaida Borysyuk in the context of the development of The "Odessa Tapestry." *INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE "EUROINTEGRATION IN ART, SCIENCE AND EDUCATION: EXPERIENCE, DEVELOPMENT PERSPECTIVES* МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» Klaipėda University, 2024. С. 99 – 106.
6. Сидоренко В.Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ-ХХІ століть / Ін-т проблем сучасн. мист-ва Акад.мист-в України. Київ: ВХ [студіо], 2008. 187 с.: іл.
7. Склярєнко Г.Я. Тенденції мистецтва другої половини 1980-1990-х років у контексті української культури. *Мистецтвознавство України*: зб. наук. праць. Київ: Спалах, 2000. Вип.1: 1999. С. 127-135
8. Лоза Н.А., Носенко А.І. Образ родини у тематичних картинах народного художника України Адольфа Івановича Лози. *Art and Design*. No3, 2024. DOI: 10.30857/2617-0272.2024.3.18
9. Мистецтво Одеси в колекції Михайла Кнобеля: Альбом / Журнал Нац. Спілки художн. України „Образотворче мистецтво”; Ред.-упор. М.З. Кнобель, М.М. Маричевський. Львів: ПТВФ „Афіша”, 2002. 192 с.
10. Носенко А. Тенденції імпресіонізму в одеській живописній школі. *Українське мистецтвознавство*: матеріали, дослідження, рецензії: Збірник наук. праць / Національна академія наук України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. Київ, 2009. Вип. 9. С. 299 – 308.
11. Носенко А.І. Пленер в образотворчому мистецтві Одеси другої половини ХХ - початку ХХІ століття. Автореф. дис. на здобуття наук. ст. кандидата мистецтвознавства. Одеса, Харків, 2006. 20 с.
12. Тарасенко А.А. Портали міфу: Образотворче мистецтво Одеси другої половини ХХ – початку ХХІ століття у просторі великого часу. Одеса, 2014. 272 с.

13. Тарасенко О.А. Мистецтво Одеси на межі ХХ – ХХІ століть. *Одеська обласна організація Національної спілки художників України*. Одеса: ГРАФІК ПЛЮС, 2006. 176 с.; 247 іл. С. 6 – 15.
14. Пономаренко М. В. Memento Mori в образотворчому мистецтві: особливості релігійної парадигми. Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : КНУДТ, 2024. С. 169–172.
15. Пономаренко М. В. Роль образотворчого мистецтва в часи війни. Iššūkiai vadybos moksle ir studijose : prof. habil. dr. Antano Seiliaus mokslinės konferencijos tezių ir straipsnių rinkinys. Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla. 2023. p. 66 – 68.
16. Пономаренко М. В. Костянтин Лизогуб: алхімія створення картини. Образотворче мистецтво. Київ: Софія – А, 2020. № 2. С. 80 – 81.
17. Пономаренко М. В. Марина Пономаренко: усвідомлення себе у триптиху «Сімейні реліквії». Образотворче мистецтво. Київ: Софія-А, 2020. С. 90 – 91.

Розділ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТИ ТЕМИ

1.1. Історія виникнення та розвитку натюрморту в Європейському мистецтві

Натюрморт є одним з найпоширеніших жанрів живопису. Блез Паскаль писав про натюрморт: «Який це дивний живопис натюрморт: він змушує милуватися копією тих речей, оригіналами яких не милуєшся» [20 с. 17]. І дійсно; через призму погляду художника в натюрморті зображене тихе життя звичайних предметів. То що ж це за жанр натюрморт? Натюрморт – це зображення неживих предметів, об'єднаних в єдину композиційну групу. В перекладі з французької мови слово «натюрморт» означає «мертва природа».

В 1669 році історіограф Андре Фелібьєн розподілив жанри образотворчого мистецтва по категоріям. Категорії розподілялись зверху до низу по значущості за якою натюрморт в давні часи займав одне з останніх місць, в сучасному світі посідає одне з перших. У натюрморті предмети – це мова, якою говорить художник [3 с. 36]. Щоб зрозуміти місце, яке посідає натюрморт серед інших жанрів, потрібно простежити історію становлення цього жанру. А історію натюрморту досить багатовікова. Ще в античні часи з'явилися перші зображення предметів, схожі на натюрморти. У Стародавньому Римі і Греції створювали майстри мозайки та фрески, на яких зображували буденні речі : фрукти, хліб, рибу, вино тощо.

Наприклад, знайдені в Єгипті перші натюрморти мали глибокий зміст, вони були зображені не тільки для прикрашення гробниць, але й служили щоб покійний і після смерті мав все необхідне в загробному житті. В Стародавньому Римі і Греції натюрморти на відміну від Єгипетських мали виключно декоративне значення.

Додаток Б. Приклади оформлення списку використаних джерел

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с.

	- Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. - Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. - Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	- Прилипка С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. - Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. - Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. - The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	- Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. - Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. - Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. - Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. - Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	- Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. - Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. - Політологічний енциклопедичний словник / упоряд.

	В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломoeць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломoeць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017.

	С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i>: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103–108. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping.

	Political Science. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл.

	12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплюшній Б. М. Проточність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніцина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин.

	Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зупшман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
Автореферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.

Додаток В. Приклади оформлення ілюстративного додатку

1.

2.

3.

Іл. 1. К.К. Костанді. Бузок. Етюд. 1902. Папір, пастель. НХМУ, Київ

Іл. 2. К.К. Костанді. Етюд до картини «Бузок». Дерево, олія. НХМУ, Київ

Іл. 3. К.К. Костанді. Бузок. 1902. Полотно, олія. ОНХМ

Таблиця до підрозділу 2.6. Пояс

1.

2.

1. К. Маковский. Запорізький козак. 1884
2. Слуцькі пояси. 18 ст.

Таблиця до підрозділу 2.6. Пояс

3.

5.

4.

6.

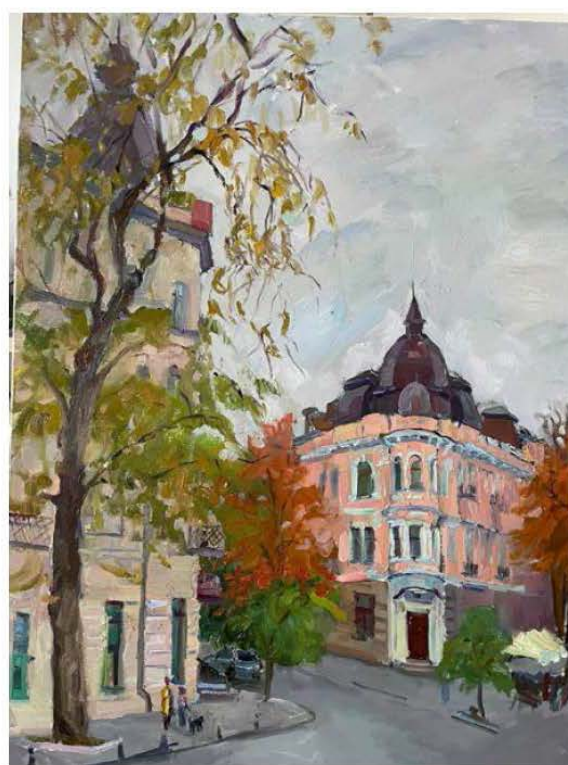
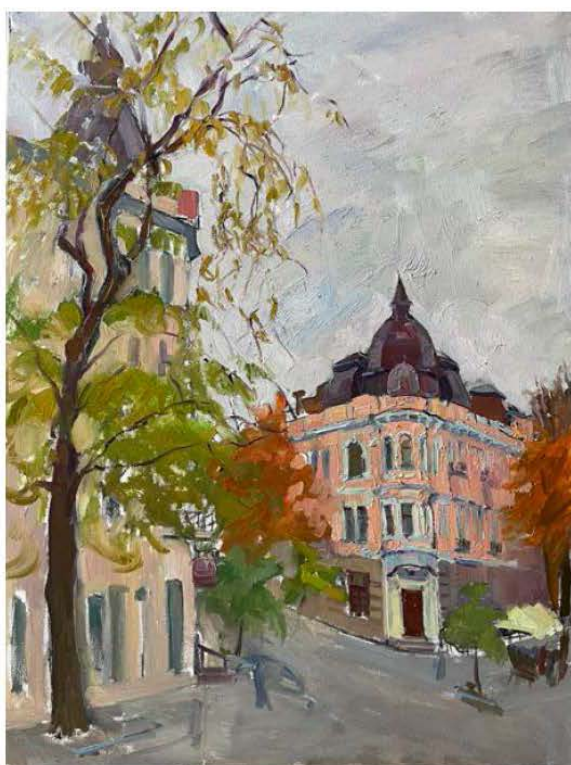
7.

3. Пояс «гаманець». 19 ст. Косівський краєзнавчий музей
 4. Пояс «черес». 19 ст. Косівський краєзнавчий музей
 5. Домотканий жіночий пояс – «крайка». Косівський краєзнавчий музей
 6. Пояс «черес». 19 ст. Косівський краєзнавчий музей
 7. К. Трутовський. Через кладку. Фрагмент. Чоловічий пояс «кушак». 1875

12.

12. Композиційні розробки серії міських мотивів Одеси

15.

15. Етапи виконання третьої роботи – «Будинок на Єлисаветинській»

Додаток Г. Приклад оформлення титулу Звіту з переддипломної практики

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

художньо-графічний факультет
кафедра образотворчого мистецтва

Звіт

з дисципліни «Переддипломна практика»

Здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня освіти
міждисциплінарної ОПП «Образотворче
мистецтво. Декоративне мистецтво»
спеціальностей В4 Образотворче мистецтво та
реставрація (спеціалізація В4.01 Візуальні
мистецтва), В3 Декоративне мистецтво та
ремесла

_____ (ПІБ)

Керівник кваліфікаційної роботи магістра:
_____ (посада, ПІБ)

Одеса, 20__